

EUOTRAGEDIE

Af Gregers Friisberg

Teksten er udarbejdet med støtte fra Undervisningsministeriet, som har copyright. Den kan derfor kopieres frit til undervisningsbrug

FORLØB: ØKONOMISK KRISESTYRING: SAMSPIL MELLEM DET NATIONALE NIVEAU OG EU-NIVEAUET

	Budget bal, % of GDP			Gov debt, % of GDP	CA bal	Rating [S&P]
	2008F	2009F	2010F	2009F	2008	
Austria	-0,6	-3,0	-3,6	62,3	3,1	AAA
Belgium	-0,9	-3,0	-4,3	91,2	-0,7	AA+
Finland	4,5	2,0	0,5	34,5	4,2	AAA
France	-3,2	-5,4	-5	72,4	-3,8	AAA
Germany	-0,1	-2,9	-4,2	69,6	7,1	AAA
Greece	-3,4	-3,7	-4,2	96,2	-13,4	A-
Ireland	-6,3	-11,0	-13,0	54,8	-5,7	AAA
Italy	-2,8	-3,8	-3,7	109,3	-2,2	A+
Netherlands	1,1	-1,4	-2,7	53,2	8,4	AAA
Portugal	-2,2	-4,6	-4,4	68,2	-11,8	A+
Spain	-3,4	-6,2	-5,7	46,9	-9,4	AA+
Denmark	3,1	-0,3	-1,5	28,4	1,5	AAA
Sweden	2,3	-1,3	-1,4	36,2	6,2	AAA
UK	-4,6	-8,8	-9,6	62,6	-2,3	AAA
US	-3,2	-9,0	-6,0	73,2	-4,0	AAA
Japan	-3,3	-3,8	-3,9	18,3	3,8	AA

Note: Figure is red if it breaches Maastricht criteria on deficit/debt. Source: EU Commission and DB fest

Kilde: EU-Kommissionen, DDB og Børsen.

Overskredne konvergenskriterier i rødt. Tredjesidste kolonne: Statsgæld i pct af BNP. Næstsidste kolonne: Betalingsbalances løbende poster i pct af BNP. Sidste kolonne: S&P vurdering af landets statsgæld/obligationer) [Landedata](#) fra Verdensbanken.

Version 1: Et møde i Euro-gruppen før finansministermøde - et spil med 17 deltagere (ØMU-medlemmer og formand for Kommissionen)

Man skal tage stilling til, hvordan det kan undgås, at euroen bryder sammen (jvf teksten herunder)

Der skal fremsættes mindst to forslag, som der stemmes om. Forslagene skal være udformet sådan, at de kan fremlægges i ECOFIN, der mødes senere.

Landene bruger bl.a. økonomiplysninger fra vedlagte link til landedata (herunder) til forsvar for deres position.

Version 2: ODD MAN OUT - EUROTRAGEDIE - et land/en gruppe af lande tages ud til særbehandling

ROLLER:

En græsk, italiensk, irsk eller spansk finansminister.

En ECB-direktør.

Talskvinde for Kommissionens budgetkommissær.

En tysk og en fransk finansminister.

En chef for Eurostat.

De øvrige udgør resten af EURO-RÅDETS finansministre (de øvrige lande, der er med i euro-samarbejdet)

Forberedelse til spillet: Først skal I finde nogle omlysninger om forskellige relevante landes økonomiske stilling. Find oplysninger f.eks. i aviser, Infomedia, eller hos Verdensbanken (Countries at a glance: <http://www.worldbank.org/data/countrydata/countrydata.html#aag> . Forbered jer dernæst på jeres rolle. De ”øvrige lande” forsøger at finde frem til fælles holdning til, hvordan de vil tackle det græske, irske, italienske eller spanske problem (”Club-Med problemet”), der består i, at Club-Med landet har enten har holdt oplysninger om det reelle budgetunderskud skjult, da landet oprindeligt søgte om optagelse i den fælles valuta, euroen (Grækenland), eller at landet i øvrigt forsøger via kreativ bogføring at få budgetunderskuddet til at blive mindre.

Det viser sig at være et tilbagevendende problem, f.eks. i Grækenlands tilfælde: De officielle tal fremgik tidligere af officielle rapporter og lå på den rigtige side af grænsen på 3 pct, men det skyldtes kreativ bogføring fra Grækenlands side. Det viste sig senere, at Grækenlands reelle underskud i alle årene siden 1997 ifølge en Eurostat rapport havde overskredet de tilladelige -3 pct af BNP, som de må ifølge vækst- og stabilitetspagten. I 2003 nåede underskuddet ifølge denne rapport over -4 pct af BNP. Hvad skal EU gøre? Under finanskrisen er det steget endnu mere.

Spillets version 2 går ud på, at EURO-finansministerrådet skal **diskutere sig frem til en fælles holdning** til det ”græske problem”. Tyskeren og franskmanden har problemer, fordi de på den ene side gerne vil have en stærk euro, så den gryende euro-imperialisme (over for dollaren) har et reelt indhold, men på den anden side kan virke hykleriske, fordi der også er underskud på budgetterne i Tyskland og Frankrig. Det kan den græske minister bruge i sin argumentation.

Spillet starter i version 2 med, at chefen for eurostat fremlægger sin rapport. Den græske finansminister forsvarer sig efter bedste evne. Derefter kører diskussionen.

ECB-direktøren forsøger at mægle. Men hans rolle ses som ”tvivlsom” af de øvrige, fordi ECB’s opgave jo primært er inflationsbekæmpelse og sikring af euroens værdi.

Den fælles holdning er først nået, når der er enighed mellem ”øvrige lande” og ECB-direktøren om, hvordan man kan tillade sig fra EU-side at se på/løse Club-Med problemet. Der er forskellige besværlige hensyn, f.eks. til USA

BAGGRUNDSOPLYSNINGER FOR CASEN

Den engelske avis The Independent har sammenlignet euroen med en "et-benet mand, der forsøger at give den som Tarzan". Det er en karakteristik, der ikke mindst i forbindelse med finanskrisen i 2008-9 blev set som rammende af mange.

For at en økonomisk og monetær union (ØMU) kan fungere, må den have to ben. Det ene ben er den fælles valuta- og pengepolitik, det andet er tilstrækkelig stærke finanspolitiske myndigheder, der kan gennemtvinge en fælles finanspolitik.

EU's økonomiske og monetære union har en fælles pengepolitik, der føres af den europæiske centralbank (ECB), men der er ikke nogen samlet finanspolitik. Den stritter i alle mulige retninger. Det kan, i betragtning af den nuværende krises udvikling, gå hen og blive helt fatalt for foretagendet, mener avisen. Nogle af euroens medlemslande har nu så store statsbudgetunderskud på vej, at det er uholdbart for den fælles valutas værdi.

Tyskland har stor veneration for den fælles valuta. En del af den tyske ekspansion de senere år har hængt sammen med et stort indre marked, der har fungeret med en fælles valuta. I kombination med Berlinmurens fald er den tyske storindustri opbygning af et stort marked mod øst endelig lykkedes.

Og det er Tyskland, der er ansvarlig for den måde, ØMU'en er skruet sammen på med de såkaldte konvergenskriterier, der sætter regler op for, hvor stort budgetunderskuddet må være, hvor stor udlandsgælden, hvor store forskelle i priser og renter, der må være, etc. Samtidig er den europæiske centralbank modelleret efter den tyske forbundsbank m.h.t. at sætte inflationsbekæmpelse øverst.

Alt det er nu truet af en højkonjunktur, der er løbet totalt løbsk og er vendt til en nedgangskonjunktur, der truer med at blive til en dyb økonomisk krise. Den lave eurorente var med til at stimulere konjunktoren i f.eks. Irland og Spanien, hvor byggeriet løb helt løbsk (en situation, man kan genkende også i Danmark). Det er Club Med landene (Spanien, Italien, Portugal og Grækenland), samt Irland (statsbudgetunderskud på over 10 pct af BNP), der truer euroen med sammenbrud. Oven i det dystre billede kommer OECDs seneste prognose for medlemsøkonomierne, som viser, at produktionsnedgangen i 2009 bliver betydelig dybere, end man hidtil har skønnet. Den tyske økonomi alene kan se frem til en nedgang i væksten på godt 5 pct. Hvis OECDs tal holder, vil prognosen i figuren ovenover allerede kunne være en underdrivelse.

Det er ikke muntre udsigter, da det netop er Tyskland, alle ser hen til som den stærke økonomi, der skal "baile" de andre ud, hvis foretagendet skal overleve.

Under alle omstændigheder er "Tarzan" svækket. Det medfører, at foreløbig vil enhver snak om en ny Verdensvaluta, der kan erstatte dollaren, også forstumme. EU er den største økonomiske blok i Verden, og området kunne potentielt have forsynet Verden med en stabilitetsorienteret valuta, der

ikke var bundet op i en enkelt nation, som dollaren er det. Det var chancen for at få en multilateralt baseret global reservevaluta, der røg ud med Tarzans badevand.

DIDAKTISK OVERVEJELSE

Formålet er ud fra den socialkonstruktivistiske læringsteori (Vygotski m.fl.) at eleverne skal konstruere deres egen læring via spillet. Igennem spillet ”opdager” de spillet i forhandlings- og beslutningsprocesser i EU og kontruerer herigennem deres forståelse af samspillet mellem det nationale niveau og EU-niveauet.

	Quizspil	Lærings- og aktørspil	Rollespil	Undervisningsspil
Rivalisering/ Konkurrence Høj	Spil, der efterligner/illuderer kortspil	Aktie- og investeringsspil		Strategiske spil, f.eks. Prisoners' Dilemma
			Forhandlingsspil, ex: arbejdsmarked	Global matador
Lav		Eurotragedie	Interviewsituationer i medier	Større undervisningsspil. Ex: EU-spil, hvor flere klasser er med
			Elever konstruerer spil ud fra skabelon	
Instruktionisme			konstruktionisme	